

روزنامه

اشاره

چرا بعضی‌ها سینه‌وزیت می‌گیرند

افسانه بهرامی

داخل استخوان‌های صورت چهار جفت حفره بسته به نام سینوس قرار گرفته‌اند. هر یک از سینوس‌ها توسط مجرایی به بینی راه پیدا می‌کنند. فلسفه ایجاد این سینوس‌ها شامل موارد زیر می‌شود: کاهش وزن سر، دلنشین شدن صدا، عمل محافظتی از جمجمه و مغز و تمیز کردن هوای ورودی از بینی به ریه. سینوس‌ها با وجود فوایدی که دارند گاهی تحت‌تاثیر عوامل عفونی و غیرعفونی دچار بیماری‌هایی نظیر سینوزیت می‌شوند. بیماری که شیوع کمی ندارد و ما را بر آن داشت با دکتر ابراهیم رزم‌با متخصص گوش و حلق و بینی، فلوئشیپ سرگردن، دانشیار دانشگاه علوم پزشکی تهران گزارشی را پیرامون این بیماری تهیه کنیم. سینوزیت بیماری سینوس‌های هوایی است که در آن یک یا چند عدد از سینوس‌ها دچار التهاب می‌شوند. برخی افراد مکرراً دچار سینوزیت می‌شوند برخی دیگر اصلاً مبتلا نمی‌شوند. این موضوع به دلیل وجود برخی عوامل مستعدکننده بیماری در بدن فرد است. عواملی که طیف وسیعی دارند و در صدر آنها عفونت‌های تنفسی فوقانی قرار می‌گیرند. در این باره دکتر رزم‌با اظهار کرد: «هر عاملی که باعث انسداد مجاری سینوسی یا اختلال در ترشح سینوس‌ها شود می‌تواند سینوزیت را ایجادکند نظیر: زکامی که خوب مداوا نشده است، عوامل محیطی (نظیر سرما، فضای بسیار گرم، هوای راکد اتاق، آلودگی هوا)، عفونت‌ دندان، ناهنجاری‌های آناتومیک (نظیر انحراف تیغه بینی، مجراهای سینوسی بسیار تنگ، پولیپ بینی) عفونت‌های تنفسی فوقانی (نظیر سرماخوردگی)، ضعف سیستم ایمنی (نظیر ایدز، سرطان)، برخی بیماری‌های ژنتیک، اجسام خارجی شامل لوله‌های بینی- معدی در افراد بستری.»

علائم: سینوزیت در سه شکل حاد، تحت حاد و مزمن مشاهده می‌شود. به گفته دکتر رزم‌با سینوزیت حاد التهاب و تورم مخاط سینوس است که علائم آن شامل سردرد، ترشحات سبزترنگ بینی، احتقان بینی، درد در صورت یا دندان‌ها، درد چشم‌ها و سرفه‌های شبانه است. علاوه بر این در برخی بیماران تب، بی‌حالی، بوی بد دهان و گلودرد نیز وجود دارد و اما سینوزیت مزمن شکل خفیف‌تر و طولانی‌تر سینوزیت حاد است. تشخیص آن کمی سخت‌تر است. علائم اصلی آن ترشحات عفونی پشت حلق است. معمولاً با درمان دارویی جواب نمی‌دهد و برای درمان نیاز به عمل جراحی است. (تذکر: سردرد در سینوزیت حاد با خم کردن سر تشدید می‌شود.)

تشخیص افتراقی: گاهی از مواقع بیماری‌هایی که علائمی شبیه سینوزیت ایجاد می‌کنند با بیماری سینوزیت اشتباه گرفته می‌شوند. نظیر: سردرد مصبی- عروقی، میگرن، اختلالات دید، فشار خون، تومورها.

شیوع: بنابر اظهارات دکتر رزم‌با آمار دقیقی از بیماران مبتلا به سینوزیت در کشور وجود ندارد اما مشخص شده است میزان شیوع سینوزیت در بزرگسالان کمتر از حدی است که تشخیص داده می‌شود و در بچه‌ها برعکس بیشتر از میزانی است که تشخیص داده می‌شود.

عوارض: سینوزیت در صورتی که درمان نشود عوارض متعددی را در فرد ایجاد می‌کند از قبیل: عوارض موضعی (مانند تورم، سولولیت بافت‌های اطراف سینوس)، عوارض چشمی، عوارض مغزی.

تشخیص: امروزه سینوزیت با استفاده از علائم بالینی، رادیوگرافی ساده، CT، اسکن و آندوسکوپی تشخیص داده می‌شود.

درمان: سینوزیت به دو صورت دارویی و جراحی درمان می‌شود. در این باره دانشیار دانشگاه علوم پزشکی تهران تشریح کرد: «در درمان سینوزیت باید دو نکته مورد توجه قرار گیرد. ۱- درمان خود سینوزیت ۲- درمان عواملی که منجر به ایجاد سینوزیت می‌شوند. در صورت رعایت این دو نکته یک یا ترکیبی از درمان‌های زیر مورد استفاده قرار می‌گیرد: آنتی‌بیوتیک، آنتی هیستامین، داروهای ضداحتقان، ترکیبات کورتون، استفاده از مسکن‌ها، استفاده از سرم‌های فیزیولوژی جهت شست‌وشوی بینی، استفاده از بخور (به ویژه بخور سرد)، درمان جراحی.» به گفته دکتر رزم‌با برای از بین بردن عوامل انسدادی ایجادکننده سینوزیت نظیر تیغه بینی، پولپ‌ها، تومورها، بزرگی شاخک‌های بینی و دیگر مشکلات آناتومیک داخل بینی جراحی ضرورت دارد که امروزه با توجه به پیشرفت‌های علمی، آندوسکوپی بینی و سینوس از مهم‌ترین و موثرترین روش‌های تشخیصی و درمانی سینوزیت است. در سال‌های اخیر انجمن علمی جراحان گوش و حلق و بینی و سر و گردن ایران نیز آموزش‌های متعددی را برای فراگیری این شیوه تشخیصی درمانی برای متخصصین این رشته در ایران برگزار کرده است. در ادامه دکتر رزم‌با تاکید کرد: «آندوسکوپی بینی و سینوس به‌رغم ارزش بالای تشخیصی و درمانی نیاز به افراد باتجربه دارد تا این کار را به نحو احسن انجام دهند. چرا که عدم مهارت در انجام آندوسکوپی عوارض جبران ناپذیری را در بیمار به دنبال خواهد داشت.»

عکس روز

فروشی هوای تازه

یک فروشگاه زنجیره ای ژاپنی قوطی های اکسیژن به مشتریان دچار تنگی نفس می فروشد. (عکس: کورییس)

پزشکی

یک راه ساده برای حفظ سلامتی

شش دلیل برای خواب کافی

ترجمه: زهرا عباسپور

خلاقانه تر و خردمندانه تری را برای حل مسئله کشف کردند. پژوهش‌ها در دانشگاه هاروارد نشان داده که عملکرد در برخی کارهای فکری با میزان خواب REM (دوره‌ای از خواب که با حرکت سریع چشم یا با رویا دیدن همراه است) در فرد مرتبط است. تحقیقات دیگر نشان‌دهنده نقش ویژه خواب اول شب (خواب غیر REM) در تثبیت خاطرات است.

۲- سوخت‌وساز و وزن

این مسئله که اضافه وزن می‌تواند باعث اختلالات خواب، مانند قطع تنفس گذرای حین خواب شود کاملاً ثابت شده است اما بررسی‌ها در آزمایشگاه‌های خواب نشان می‌دهد عکس این قضیه هم صادق است.

محرومیت مزمن از خواب، ممکن است باعث اضافه وزن شود. چگونگی‌ا از طریق تغییردادن سوخت‌وساز بدن؛ مثلاً عمل آوردن و ذخیره مواد کربوهیدراتی و تحریک کردن آزادی بیشتر کورتیزول که یک هورمون استرس است. کورتیزول زیاد با افزایش چربی سبب افزایش وزن می‌شود. کمبود خواب همچنین سطح «لپتین» (هورمونی که اشتها را مهار می‌کند) را می‌کاهد و میزان «گرنلین» (یک هورمون تحریک‌کننده اشتها) را می‌افزاید، بنابراین در مجموع فرد به خوردن غذا ترغیب می‌شود.

چقدر خواب‌آلوده هستید؟

پزشکان و پژوهشگران اغلب از پرسشنامه زیر که «مقیاس خواب‌آلودگی اپ‌ورث» نامیده می‌شود برای اندازه‌گیری میزان محرومیت از خواب استفاده می‌کنند.

پرسشی که از شما به عمل می‌آید این است که آیا در موقعیت‌های زیر چرت می‌زنید یا به خواب می‌روید؟
برحسب آرزایی‌تان در هر مورد، چه نمره‌ای به خود می‌دهید؟

۰= امکان ندارد

۱= با احتمال کم

۲= با احتمال متوسط

۳= با احتمال زیاد

۳- ایمنی

شاهدی وجود ندارد که ما هیچ‌گاه واقعاً بتوانیم با کمبود مزمن خواب سازگار شویم. کمبود خواب می‌تواند به گرایش به خواب رفتن روزانه از جمله چرت‌زدن‌های لحظه‌ای در طول روز منجر شود که هنگامی رخ می‌دهد که فعالیت موج مغزی مربوط به خواب بر امواج مغزی مربوط به بیداری غلبه می‌کند.

این وقفه‌های هوشیاری ممکن است باعث سقوط فرد یا اشتباهات شغلی مانند خطاهای پزشکی، اتفاقات ترافیک هوایی و حوادث جاده‌ای شود. برآوردهای «اداره ملی ایمنی ترافیک بزرگراه‌ها» در آمریکا بیانگر آن است که هر سال خواب‌آلودگی باعث بیش از ۱۰۰ هزار حادثهٔ رانندگی و در نتیجه آن ۷۶هزار مجروح و ۱۵۰۰ مورد مرگ و میر می‌شود.

۴- خلق وخوا کیفیت زندگی

کمبود خواب- چه کوتاه مدت و چه درازمدت- ممکن است به بروز علائمی چون تحریک‌پذیری، بی‌قراری، ناتوانی در تمرکز و کج خلقی منجر شود که بیانگر وجود مشکلات روانی مانند اضطراب و افسردگی هستند. کمبود خواب ممکن است آتقدرد شما را خسته‌کند که روابط خانوادگی‌تان با همسر و فرزندان‌تان را به هم‌بزند. خواب کم بر توانایی کارکردن

موقعیت‌ها

۱- نشستن و خواندن

۲- تماشای تلویزیون

۳- بی‌حرکت نشستن در یک مکان عمومی

۴- مسافرت یک‌ساعته با ماشین، بدون وقفه

۵- دراز کشیدن در بعدازظهر برای استراحت

۶- نشستن و صحبت کردن با دیگری

۷- آرام نشستن پس از صرف ناهار

۸- چند دقیقهٔ درون ماشین در ترافیک گیر کردن

جمع کل نمره‌ها

اگر نمره کل شما ۹یا بیشتر باشد نشان‌دهنده آن است که دچار مشکل خواب هستید.

خوب، بد ، زشت

آیا امسال برای وبا آماده هستید

امیرحسین زاهدی موحّد*

مرگ انسان در کمتر زمانی محتمل است. «وبا» دوره پنهانی دارد که از چند ساعت تا چند روز طول می‌کشد. در برخی موارد بیماری بسیار ضعیفی است و خود به خود رفع می‌شود. اما مبتلایان به اسهال باید مراقب باشند و ضمن مصرف «او آر اس» از مصرف قرص‌های ضداسهال بدون توصیه پزشک خودداری کنند. برای درمان این بیماری مایعات به‌ویژه «آواراس» به همراه آنتی‌بیوتیک‌ها توصیه می‌شود. احتمال مرگ مبتلایان به وبا در صورت کنترل و درمان کمتر از یک درصد است، اما در صورتی که بیماران درمان نشوند احتمال مرگشان به بالای ۶۰ درصد می‌رسد.

درس‌هایی برای آینده

«وبا» آمد و رفت، اما نتایجی از خود به جا گذاشت که خوب، بد و زشت بودند. «وبا» خوب بود چرا که:
۱- شکر بهداشت را به شکل قابل توجهی بالا برد.
۲- یک مانسور برای شناسایی توان بهداشتی- درمانی کشور بود.
۳- نقاط حساس و آسیب‌پذیر بهداشتی کشور را

شما هم تاثیر می‌گذارذ. اختلالات خواب مثل بی‌خوابی و قطع تنفس گذرای انسدادی حین خواب با افسردگی ارتباط دارد؛ البته این ارتباط پیچیده است و رابطه علی و معلولی میان آنها چندان روشن نیست. اخیراً یک بررسی، نشان‌دهنده آن بوده که در افرادی که دچار قطع تنفس حین خواب به علت انسداد مجاری تنفسی هستند در صورت درمان با وسیله‌ای که مداوماً با فشار مثبت، هوا را به درون مجاری هوایی می‌راند و در نتیجه مجاری هوایی را باز نگه می‌دارد و تنفس حین خواب را بهبود می‌بخشد، علائم همراه افسردگی نیز در آنها برطرف می‌شود.

۵- سلامت قلب و عروق

در حال حاضر اطلاعات زیادی در مورد اثر کمبود مزمن خواب روی سلامت قلب و عروق نداریم اما اختلالات وخیم خواب مثل بی‌خوابی یا قطع تنفس انسدادی با عوارضی مثل فشار خون بالا و افزایش سطح هورمون‌های استرس در خون، اختلالات ریتم قلب و افزایش التهاب همراهند. قطع تنفس حین خواب همچنین با اختلال در سوخت‌وساز گلوزکر هم همراه است که ممکن است به دیابت نوع دوم بینجامد که خود یک عامل خطرসاز عمده دیگر برای بیماری قلبی است. یک بررسی بزرگ در مورد سلامت پرستاران در آمریکا انجام شده که نشان می‌دهد زنانی که کمتر از ۵ ساعت یا بیشتر از ۹ ساعت در شبانه‌روزی می‌خوابند احتمال بیشتری دارد که نسبت به افرادی که ۷ تا ۸ ساعت در شبانه‌روزی می‌روند، به بیماری قلبی دچار شوند.

۶- دفاع از بدن، پیشگیری از سرطان

دانشمندان دریافته‌اند که محرومیت از خواب، کارکرد ایمنی را تغییر می‌دهد و از جمله فعالیت سلول‌های ایمنی کشنده عوامل مهاجم را می‌کاهد. البته در حال حاضر همه مکانیسم‌های دخیل در این امر روشن نیستند. برای مثال معلوم شده است که کمبود خواب در حدود زمان واکسیناسیون برای آنفلوآنزا باعث کاهش تولید پادتن‌های ضدآنفلوآنزا می‌شود. داشتن خواب کافی همچنین ممکن است به مبارزه با سرطان هم کمک کند. پژوهشگران دانشگاه هاروارد نشان داده‌اند زنانی که در شیفت شب کار می‌کنند در معرض خطر بیشتر ابتلا به سرطان پستان و روده بزرگ هستند و ارتباط این دو ممکن است مربوط به هورمون ملاتونین باشد. ملاتونین هورمونی است که به وسیله غده صنوبری مغز هنگام شب و در تاریکی تولید می‌شود و به ما کمک می‌کند تا به خواب رویم. نور مصنوعی در شب تولید ملاتونین را دچار وقفه می‌کند. دانشمندان دانشگاه هاروارد همچنین دریافته‌اند که زنان دارای میزان‌های پایین ملاتونین صبحگاهی، در معرض خطر بیشتر ابتلا به سرطان پستان قرار دارند. پژوهش‌های دیگر نیز نشان داده‌اند که ملاتونین باعث کاهش تولید استروژن از تخمدان می‌شود. (استروژن هورمونی است که رشد سلول‌های سرطانی پستان را تحریک می‌کند.)

راه‌هایی برای بهتر خوابیدن

■ منظمأ ورزش کنید، اما در طول سه ساعت باقی‌مانده به زمان خوابتان ورزش نکنید.

■ از مصرف نوشیدنی‌های کافئین‌دار از بعدازظهر به بعد خودداری کنید.

■ در صورت دروهایی که حاوی موادی هستند که شما را در شب بیدار نگه می‌دارند و باعث خواب‌آلودگی روزانه شما می‌شوند خودداری کنید.
■ زمان منظمی را برای خوابیدن و بیدار شدن تعیین و از چرت‌زدن اجتناب کنید.

■ درجه حرارت بستر خوابتان را متعادل نگه دارید. (خنک‌بودن بستر از گرم بودن آن بهتر است.)

■ اگر دچار مشکلات مزمن خواب هستید، با پزشک متخصص مشورت کنید.

Harvard Women's health watch, Jan 2006

شنبه ۳۰ اردیبهشت ۱۳۸۵

خبرها

بهبودی دوقلوهای به هم چسبیده

آسوشیتدپرس: دوقلوهای دختر پنج‌ماهه‌ای که هفته گذشته در کلینیک مایو در روجستر مینه‌سوتای آمریکا از هم جدا شدند دوره بحرانی پس از عمل را گذرانده‌اند و حالشان رو به بهبودی می‌رود.

ایگیل و ایزابل کارلسن اهل فارگو در ایالت داکوتای شمالی در ۲۹ نوامبر سال گذشته در حالی متولد شدند که از دافراگم کبد و لوزالمعده به هم متصل بودند و همچنین مجرای صفراوی و بخشی از روده آنها مشترک بود. این دوقلوها جمعه با یک عمل جراحی ۱۲ ساعته از هم جدا شدند و به بخش مراقبت‌های ویژه منتقل شدند. به گفته مقامات بیمارستان دوقلوها مسیر آهسته اما مداوم بهبودی را طی می‌کنند. در هر ۷۰ تا ۱۰۰ هزار تولد زنده یک مورد دوقلوی به هم چسبیده مشاهده می‌شود. دوقلوهای به هم چسبیده هنگامی به وجود می‌آیند که یک تخم بارور شده منفرد نمی‌تواند به طور کامل تقسیم شود تا فرد مجزا را به وجود آورد.

پنج مورد جدید ابتلا به آنفلوآنزای مرغی در اندونزی

رویترز: سازمان جهانی بهداشت ابتلای پنج نفر از اعضای یک خانواده را در شمال جزیره سوماترای اندونزی به آنفلوآنزای مرغی تأیید کرد. چهار نفر از این پنج نفر به علت بیماری فوت کردند و خون سه نفر دیگر از وابستگان به این خانواده که مشکوک به عفونت هستند در حال آزمایش است. مقامات بهداشتی اندونزی می‌گویند در حال حاضر شهادی در مورد انتقال انسان به انسان در این مورد بیماری در سوماترا یافت نشده است. تا به حال ۲۹ نفر در اندونزی به علت ابتلا به آنفلوآنزای مرغی فوت کرده‌اند.

خروج محلول پاک‌کننده لنز از بازار

آسوشیتدپرس: شرکت بوش اند لامب دوشنبه هفته گذشته اعلام کرد که یک محلول نگهدارنده لنزهای تماسی که مقامات بهداشتی آمریکا آن را به شیوع یک عفونت قارچی نادر که می‌تواند باعث کوری شود ارتباط داده بودند به طور دائم از بازار دارویی خارج می‌کند. شرکت سازنده این محلول می‌گوید محلول ReNu with MoistureLoc احتمالاً به علت عوامل ضدعفونی‌کننده و مرطوب‌کننده منحصر به فردی که دارد در برخی شرایط غیرمعمول می‌تواند خطر عفونت‌قارچی

«فلواریوم» را بیفزاید. مراکز کنترل و پیشگیری بیماری‌ها در آمریکا اعلام کردند که موارد ثابت شده التهاب

قربیه به علت قارچ فوزاریوم در این کشور به ۱۲۲ مورد رسیده است که بیشتر آنها از دو سال پیش از محلول فوق برای لنزهای تماسی‌شان استفاده می‌کرده‌اند.

قارچ فوزاریوم معمولاً در مواد گیاهی و خاک در مناطق حاره‌ای و تحت حاره‌ای وجود دارد، در صورت عدم درمان عفونت چشمی ناشی از آن که ممکن است دو تا سه ماه طول بکشد، عفونت ممکن است بر روی قربیه جوشگاه ایجاد کند و باعث کوری فرد شود.

اقدام شرکت بوش اند لامب در خارج کردن محلول‌های نگهدارنده لنز رده ReNu فقط به نوع MoistureLoc محدود می‌شود و مارک‌های قدیمی‌تری مثل MultiPlus را شامل نمی‌شود.

نهمین کنگره ژنتیک ایران برگزار می‌شود

شرق: نهمین کنگره ژنتیک ایران با هدف ارائه آخرین دستاوردهای تحقیقاتی ژنتیک کشور و فراهم ساختن فضای بحث و تبادل‌نظر بین متخصصان علوم گوناگون ژنتیک، و مدت سه روز طی روزهای سی‌ام و سی و یکم اردیبهشت و اول خردادماه امسال توسط انجمن ژنتیک ایران و با همکاری وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری، و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و سازمان‌ها و مراکز علمی، تحقیقاتی و پژوهشی مرتبط، در مرکز همایش‌های بیمارستان میلاد تهران برگزار می‌شود.

به گزارش روابط عمومی انجمن ژنتیک ایران، دکتر سیروس زنبیلی رئیس نهمین کنگره ژنتیک ایران با اعلام این مطلب گفت: این کنگره زمینه‌های گوناگون علم ژنتیک اعم از ژنتیک کلاسیک، ژنتیک مولکولی، مهندسی ژنتیک، سیتوژنتیک، ژنتیک کمی و ژنتیک جمعیت‌ها را دربرمی‌گیرد. دکتر زنبیلی ارائه راهکارهای توسعه علم ژنتیک در کشور و نشر مفاهیم ژنتیک در سطح جامعه را از دیگر اهداف این همایش برشمرد و گفت: در این همایش چند کارگاه علمی نیز برگزار خواهد شد.

تصحیح

با پوزش از خوانندگان پاراگراف اول مطلب «تکنولوژی‌های ریزر در ساخت دندان مصنوعی» به تاریخ ۲۴/۲/۸۵ در صفحه ۲۳ به صورت زیر تصحیح می‌شود: «چهاردهمین کنگره سالانه پروتز دندان از سوی جامعه دندانسازی ایران تا ۱۱ آذرماه سال گذشته برگزار شد.»